

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่
Entering Asean Economics Community (AEC) by Longan Farmers
in Chiang Mai Province

วิลาวณีย์ ฝัณันท์ตา (Wilawan Fainanta)* จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)**

บัมเพญ์ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)***

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจ สังคมของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่ (2) ความรู้และความเข้าใจของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่ ต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การผลิตลำไยและการส่งออกลำไย (3) การเตรียมความพร้อมต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่ (4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่ผ่านการอบรมโครงการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิตลำไยเพื่อการส่งออก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,163 ราย ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 298 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 49.23 ปี จบประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายได้เฉลี่ย 227,396.64 บาท รายได้จากการปลูกลำไย 135,265.77 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินทุนจากธ.ก.ส. หนี้สินเฉลี่ย 72,838.93 บาท พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10.00 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง เกษตรกรปลูกลำไยเฉลี่ย 7.64 ไร่ ส่วนใหญ่ให้ผลผลิตแล้วและผลิดในฤดู โดยปลูกลำไยพันธุ์อีดอ มีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 13.72 ปี ส่วนใหญ่ เป็นอาสาสมัคร/ผู้นำ มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นประจำ โดยเกษตรกรรับข้อมูลเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากโทรทัศน์ มากกว่าแหล่งข้อมูลอื่น ข้อมูลด้านอื่นๆ เกษตรกรส่วนใหญ่จะรับรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ (2) เกษตรกรผู้ปลูกลำไยโดยเฉลี่ยแล้วมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การผลิตลำไยและการส่งออกลำไย ในระดับมาก (3) เกษตรกรมีการปฏิบัติในประเด็นต่างๆ ของการผลิตลำไยคุณภาพเพื่อการส่งออกในระดับมาก (4) เกษตรกรให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเรื่องต่างๆ ในระดับมาก โดยได้ให้ความสำคัญกับการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ การผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัย การรวมกลุ่มกันของเกษตรกรเพื่อให้มีอำนาจต่อรองทางการค้า และพัฒนาความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพมาตรฐานตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ (5) เกษตรกรเห็นว่าการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง (6) เกษตรกรมีปัญหามากในระดับมาก โดยประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดคือการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตลำไยยังไม่ดีเท่าที่ควร มีข้อเสนอแนะในเรื่องการให้ความรู้เพิ่มเติม ทั้งเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การตลาดและขั้นตอนการส่งออกลำไยไปยังต่างประเทศ รวมถึงการให้ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช wilawan476@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jinda.khl@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study; (1) socio-economic circumstance of longan farmers in Chiang Mai Province (2) knowledge and understanding of longan farmers in Chiang Mai Province regarding the Asean Economic Community (AEC), longan production and longan export (3) readiness preparation in response to the Asean Economic Community (AEC) by longan farmers in Chiang Mai Province (4) problems and suggestions for readiness preparation in response to the AEC.

The studied population was a number of 1,163 longan farmers who attended a training on the project of longan quality improvement and value added production for export in Chiang Mai Province. By simple random sampling, 296 farmers were the research samples. Data was collected from them by an interview form and was analyzed by computer programs. Statistics used were frequency, percentage, minimum value, maximum value and standard deviation.

Research findings were as follows. (1) Most of the farmers were male with the average age at 49.23 years. They completed higher primary education. Their average income was 227,396.64 baht and out of 135,265.77 baht was from longan plantation. Most of their capital was from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their average debt was 72,838.93 baht. The average off their occupied agricultural area was 10.00 rai, mostly belonged to them. The average of longan planting area was 7.64 rai which mostly yielded in season and already yielded. Farmers planted the longan of E-daw variety and their average planting experience was 13.72 years. Those who made regular contacts with agricultural extension agents were volunteers/leaders. In terms of receiving AEC information, the farmers learned from television news rather than other sources of information. Most of them also received other information from the government authorities. (2) By average, the longan farmers acquired knowledge and understanding about the AEC, longan production and longan export at high level. (3) The farmers' practices over various issues of quality longan production for export was at high level. (4) The importance of readiness preparation by farmers in any activity was at high level. For example, they placed importance upon increase productivity per rai, production for safe products, group forming by farmers for commercial bargaining power and knowledge development on standard longan production as required by overseas market. (5) They believed they could manage the following by themselves; readiness preparations for knowledge and efficiency development, seeking ways to lower costing, chemical substance utilization at safe level including foreign language development. (6) Their entering the AEC problem was at high level, particularly the serious one was forming group by longan farmers which was still not very well done. There is a suggestion in regard to more knowledge. Both the AEC. Market and the export fruits to overseas. Including knowledge of foreign languages.

Keywords: Asean Economic Community (AEC), Longan Farmers, Chiang Mai Province

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช wilawan476@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jinda.khl@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

อาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asia Nations ,ASEAN) เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) โดยมีสมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย และในเวลาต่อมาได้มีประเทศสมาชิกเพิ่มเติม อีก 5 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม รวมเป็น 10 ประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเมื่อการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มกีดกันการค้ารุนแรงขึ้น ทำให้อาเซียนได้หันมา มุ่งเน้นกระชับและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างกันมากขึ้น ผู้นำอาเซียน จึงได้ร่วมมือกันจัดตั้ง ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ขึ้น โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community : APSC) ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economics Community : AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio cultural Community : ASCC)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community : AEC) คือการรวมตัวของชาติใน อาเซียน 10 ประเทศ เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน จะมีรูปแบบคล้าย ๆ กลุ่ม Euro Zone นั้นเอง จะทำให้ มีผลประโยชน์ อำนาจต่อรองต่าง ๆ กับคู่ค้าได้มากขึ้น และการนำเข้า ส่งออกของชาติในอาเซียนก็จะเปิดอย่างเสรี ซึ่งประเทศในกลุ่มอาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน วันที่ 31 ธันวาคม 2558 โดยมีจุดมุ่งหมาย หลักคือให้สมาชิกในประเทศกลุ่มอาเซียนสามารถใช้ทรัพยากรของแต่ละประเทศ ทั้งวัตถุดิบและแรงงานมาร่วม ในการผลิต มีมาตรฐานสินค้า กฎเกณฑ์ กฎระเบียบเดียวกัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่สมบูรณ์ จึงมีความจำเป็นต้องเร่ง ดำเนินการและเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้รองรับและปรับตัวให้เข้ากับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะด้านการเกษตรซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยและยังเป็นอาชีพหลักของคน ไทย เกษตรกรควรเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ ผลิตให้ได้ในช่วงเวลาที่มี ความต้องการผลผลิตหลักเพียงช่วงเวลาของผลผลิตที่ออกสู่ตลาดพร้อมกับที่อื่น เพื่อสร้างศักยภาพทางการ แข่งขันให้กับเกษตรกรและเกษตรกรจะสามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้

ลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญมากชนิดหนึ่งของไทย มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศประมาณ 1,035,708 ไร่ พื้นที่เพาะปลูกลำไยส่วนใหญ่อยู่ใน 8 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย พะเยา ลำปาง ลำพูน ดาก แพร่ น่าน และเชียงใหม่ ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ปลูกลำไย 308,969 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 641 กิโลกรัมต่อไร่ แหล่งปลูกลำไย ที่สำคัญได้แก่ อำเภอจอมทอง อำเภอพร้าว อำเภอสันป่าตอง อำเภอสารภี อำเภอดอยหล่อ อำเภอ สอด พันธุ์ที่ปลูกส่วนใหญ่ปลูก ได้แก่ พันธุ์ฮิโตะ พันธุ์ชมพู พันธุ์แก้ว และพันธุ์เขียวเขียว ลำไยเป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของภาคเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน ผลผลิตของ ลำไยมีคุณภาพมากกว่าลำไยที่ผลิตได้จากที่อื่น ผลผลิตสามารถส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ เช่น ฮองกง จีน อินโดนีเซีย แคนาดา และสิงคโปร์ โดยมีประเทศเวียดนาม จีน ไต้หวัน ออสเตรเลีย และอิสราเอล เป็นประเทศคู่ แข่งขันที่สำคัญของประเทศไทย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

การเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมุ่งเน้นการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีความเท่าเทียมกันในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสามารถเชื่อมโยงเข้ากับเศรษฐกิจโลก เกษตรกรผู้ผลิตลำไยจึงได้รับผลกระทบจากเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลผลิตลำไยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ และยังมีอีกหลายประเทศที่เป็นคู่แข่งในการผลิตลำไยของไทย แต่ความได้เปรียบของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยยังมีหากเน้นการแข่งขันกันในเรื่องของคุณภาพ การเลือกช่วงเวลาในการผลิต เกษตรกรควรจะมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เกษตรกรถึงจะอยู่รอดในสภาวะการแข่งขันที่เสรีและรุนแรง และถ้าหากเกษตรกรไม่มีการเตรียมความพร้อมแล้ว เกษตรกรอาจจะประสบภาวะขาดทุน สินค้าที่ผลิตมาล้นตลาดในประเทศเพราะไม่สามารถส่งออกได้ เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ทั้งในเรื่องของต้นทุนการผลิต และคุณภาพของผลผลิต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community, AEC) ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การผลิตลำไยเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอาเซียน (Asean GAP) แนวทางสำหรับการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรที่จะทำการแข่งขันเรื่องของคุณภาพของผลผลิตที่ส่งออก เพื่อความอยู่รอดของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคมของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความรู้ และความเข้าใจของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การผลิตลำไยและการส่งออกลำไย
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตลำไยคุณภาพเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
4. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่
5. เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่ผ่านการอบรมโครงการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิตลำไยเพื่อการส่งออก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 20 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอแม่แตง อำเภอแมริม อำเภอฝาง อำเภอแม่สาย อำเภอพร้าว อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย อำเภอหางดง อำเภอฮอด อำเภอดอยเต่า อำเภอสารภี อำเภอไชยปราการ อำเภอแม่วาง อำเภอแม่ออน และอำเภอดอยหล่อ จำนวน 1,163 ราย โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจากสูตรของทาโร ยามาเน่ โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 298 ราย ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ใช้วิธีการโดยการจับสลากรายชื่อของเกษตรกร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ การทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่าง 20 ราย เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและปัญหา อุปสรรคของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเกษตรกร มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.880 และ 0.853 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า สูงสุดต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. **ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล** เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.23 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร อาชีพรองรับจ้าง สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.93 คน มีแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.25 คน

2. **สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร** เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 227,396.64 บาท มีรายได้จากการปลูกลำไย 135,265.77 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในการทำการเกษตร โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 72,838.93 บาท มีพื้นที่ทำการเกษตรถือครองเฉลี่ย 10.00 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง เกษตรกรปลูกลำไยเฉลี่ย 7.64 ไร่ ส่วนใหญ่ผลิตให้ผลผลิตแล้วและผลิตในฤดู โดยเกษตรกรทั้งหมดปลูกลำไยพันธุ์ออค มีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 13.72 ปี

3. **สภาพทางสังคมของเกษตรกร** เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นอาสาสมัคร/ผู้นำชุมชน โดยเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เกษตรกรผู้ปลูกลำไยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร โดยเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในชุมชนของเกษตรกรมีสื่อบุคคล (ผู้นำเกษตรกร) หอกระจายข่าว ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และในครอบครัวมีสื่อ โทรศัพท์ ทั้งโทรศัพท์ทั่วไป โทรศัพท์ผ่านดาวเทียม และโทรศัพท์เคเบิลทีวี รวมทั้งวิทยุ มากกว่าสื่ออื่น ๆ เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรม สัมมนา ด้านการเกษตรมาแล้ว และมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นประจำ โดยเกษตรกรรับข้อมูลเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากโทรทัศน์ มากกว่าแหล่งข้อมูลอื่นๆ ข้อมูลการปลูกลำไยรับจากเจ้าหน้าที่รัฐ ตนเอง และสถาบันการศึกษา มากกว่าแหล่งอื่น ข้อมูลเรื่องมาตรฐานของลำไย รับข้อมูลจากเอกชนมากที่สุด การทำลำไยคุณภาพเพื่อการส่งออก ได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและสถาบันการศึกษา ข้อมูลการส่งออกลำไย ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และขั้นตอนการส่งออกลำไยได้รับจากเจ้าหน้าที่รัฐ และเอกชนมากกว่าแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

4. **ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการผลิตลำไย** เกษตรกรผู้ปลูกลำไยโดยเฉลี่ยแล้วมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมีความรู้เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การผลิตลำไย และการส่งออกลำไย ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 14.51 คะแนน โดยมีประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้น้อย 4 ประเด็น คือ (1) ลำไยไม่ได้เป็นพืชที่อยู่ในบัญชีที่ต้องปกป้อง (พืชที่มีความอ่อนไหวสูงหรือพืชที่มีความอ่อนไหว) (2) เป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือการเพิ่มอำนาจการต่อรองทั่วทั้งภูมิภาคของโลกไม่ใช่เพียงแต่ภูมิภาคเอเชียเท่านั้น (3) ผลผลิตลำไยสดของไทยในฤดูจะเก็บเกี่ยวก่อนจีน 1 เดือน และ (4) ลำไยที่ส่งออกต้องไม่เกิดความเสียหายทั้งจากศัตรูพืชและอุณหภูมิที่ต่ำหรือสูงด้วย

5. **ด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตลำไยคุณภาพเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** ภาพรวมเกษตรกรมีการปฏิบัติในระดับมาก ยังคงมีบางประเด็นที่เกษตรกรยังคงมีการปฏิบัติ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

น้อย เช่น การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานจริงตามแบบบันทึก มีเกษตรกรปฏิบัติไม่ถึงครึ่งหนึ่ง ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญต่อการรับรองแหล่งผลิตของผลผลิตที่จะส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ และเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่บ่งบอกถึงแหล่งที่มาของผลผลิต และประเด็นในการสำรวจตรวจนับแมลงศัตรูลำไยก่อนการใช้สารเคมี เกษตรกรก็ปฏิบัติกันน้อย โดยประเด็นนี้จะส่งผลถึงต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น หากเกษตรกรมีการปฏิบัติก็จะเป็นการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้อีกระดับหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นการรักษาสมดุลของศัตรูธรรมชาติของศัตรูลำไย เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยากในการตรวจนับแมลงก่อนการใช้สารเคมีรวมถึงเกษตรกรยังแยกแยะไม่ได้ถึงศัตรูธรรมชาติของศัตรูลำไย และศัตรูลำไย ประเด็นการตรวจวิเคราะห์ดิน และการใส่ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดินที่เกษตรกรมีการปฏิบัติกันน้อย เนื่องมาจากเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก เกษตรกรไม่ทราบขั้นตอน วิธีการในการนำดินไปตรวจวิเคราะห์ สถานที่รับวิเคราะห์ดินยังหาได้น้อย ใช้เวลานานกว่าจะได้ผลการวิเคราะห์ดิน และปุ๋ยที่มีจำหน่ายในท้องตลาดยังมีเฉพาะสูตรที่นิยมใช้กัน ถ้าหากเกษตรกรต้องการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเกษตรกรจะต้องทำการผสมปุ๋ยใช้เอง ซึ่งเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องนี้กันมาก และประเด็นการคำนวณปริมาณน้ำที่ลำไยต้องการใช้นั้นแต่ละวันต่อต้น เกษตรกรปฏิบัติกันน้อยเนื่องจากเป็นวิธีที่ค่อนข้างยุ่งยากในการปฏิบัติ เกษตรกรจะใช้วิธีสังเกตจากดิน และสภาพแวดล้อมภายในสวนลำไยแทน ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกกว่า

6. ระดับความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
โดยภาพรวมเกษตรกรให้ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ในระดับมาก ได้แก่ (1) การใช้สารเคมีในระดับที่ปลอดภัย (2) พัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตให้มีผลผลิตต่อต้นเพิ่มขึ้น (3) เน้นการผลิตที่มีการลดต้นทุน (4) หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน (5) พยายามรวมกลุ่มกันเป็นสถาบันเกษตรกร เพื่อให้มีอำนาจในการเจรจาการค้า (6) พัฒนาความรู้ในการปลูกลำไยให้มีคุณภาพมาตรฐานตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ (7) การคัดแยกบรรจุหีบห่อ (คัดเกรด) (8) มีการติดตามข่าวสารเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (9) การผลิตลำไยอินทรีย์ และ (10) การพัฒนาทางด้านภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เกษตรกรได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการผลิตให้ผลผลิตมีคุณภาพ ลดต้นทุนในการผลิต เน้นการผลิตที่มีความปลอดภัย ลดปริมาณการใช้สารเคมี พยายามรวมกลุ่มกันทั้งในเรื่องของการผลิตและการคัดแยกบรรจุหีบห่อ (คัดเกรด) ในระดับที่มากกว่า การติดตามข่าวสารของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการพัฒนาทางด้านภาษาต่างประเทศ

7. ความสามารถในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม เกษตรกรเห็นว่าการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) พัฒนาความรู้ในการปลูกลำไยให้มีคุณภาพมาตรฐานตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ (2) พัฒนา ประสิทธิภาพในการผลิต ให้มีผลผลิตต่อต้นเพิ่มขึ้น (3) การติดตามข่าวสารเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (4) หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน (5) เน้นการผลิตที่มีการลดต้นทุน (6) การผลิตลำไยอินทรีย์ (7) การคัดแยกบรรจุหีบห่อ (คัดเกรด) (8) การใช้สารเคมีในระดับที่ปลอดภัย และ (9) การพัฒนาทางด้านภาษาต่างประเทศ สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง มีเพียงการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเกษตรกรเท่านั้น ที่เกษตรกรเห็นว่าจะปฏิบัติได้ต้องใช้ความร่วมมือจากกลุ่ม

8. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับมาก โดยประเด็นที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดคือการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตลำไยยังไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนประเด็นปัญหาที่เกษตรกรมีปัญหาน้อยที่สุด คือ ประเด็นด้านความรู้ด้านการผลิตลำไยคุณภาพเพื่อการส่งออก (ปลอดสารตกค้าง) ยังไม่เพียงพอ สำหรับข้อเสนอแนะ เกษตรกรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในการให้ความรู้เพิ่มเติมทั้งในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลกระทบที่จะเกิดกับเกษตรกรเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การตลาดและขั้นตอนการส่งออกลำไยไปยังต่างประเทศ รวมถึงการให้ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ลักษณะการผลิตลำไยของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากจะมีพื้นที่การผลิตลำไยน้อยกว่า 5 ไร่ เพราะเป็นเกษตรกรรายย่อย และในครัวเรือนมีแรงงานด้านการเกษตรน้อย มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพื้นที่การผลิตลำไยขนาดใหญ่ ซึ่งในการส่งออกลำไยนั้นจะต้องมีปริมาณผลผลิตลำไยในระดับที่มาก ดังนั้นการที่เกษตรกรจะสามารถผลิตเพื่อการส่งออกได้นั้น เกษตรกรควรจะมีการรวมกลุ่มกัน การถือครองที่ดินที่ใช้ปลูกลำไยส่วนใหญ่จะเป็นของตนเอง เพราะลำไยเป็นพืชที่ใช้เวลาในการปลูกจนสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ค่อนข้างนาน การเช่าที่ดินอื่นทำ หรืออาศัยผู้อื่นทำนั้นไม่มีความแน่นอนว่าจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้หรือไม่ เกษตรกรจึงไม่นิยมเช่าที่ปลูกลำไยหรืออาศัยผู้อื่นทำ เกษตรกรส่วนใหญ่จะผลิตลำไยในฤดู ตามการผลิตที่มีมาแต่เดิม มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการผลิตลำไยนอกฤดู เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่เกษตรกรต้องใช้เทคนิค และวิธีการที่เหมาะสมในการเตรียมต้นลำไยเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยพันธุ์ลำไยที่เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่นิยมปลูกกันคือพันธุ์อีดอ ซึ่งเป็นลำไยพันธุ์เบา ติดดอกออกผลสม่ำเสมอทุกปี ผลผลิตสามารถนำไปแปรรูปได้ดี เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และปริมาณผลผลิตต่อไร่ที่สูงกว่าพันธุ์อื่น ๆ จึงทำให้พันธุ์อื่น ๆ ไม่ได้รับความนิยมในการปลูกเพื่อเป็นการค้า มีเพียงปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนหรือแจกจ่ายเป็นของฝากแก่ผู้อื่นเท่านั้น สอดคล้องกับเพ็ญศรี เจริญวานิชและคณะ(2544,90) ที่พบว่า พันธุ์ลำไยที่เหมาะสมกับการส่งออกมากที่สุดคือ พันธุ์อีดอ เนื่องจากมีจุดเด่นหลายประการ คือ ลำไยคุณภาพดี เป็นที่รู้จักและคุ้นเคยในตลาดส่งออกเดิมอยู่แล้ว มีสัดส่วนในการส่งออก ร้อยละ 90 และเป็นพันธุ์ที่มีการปลูกและมีผลผลิตมากที่สุดในประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน จึงมีความพร้อมด้านผลผลิตที่เพียงพอต่อการบริโภคและการแปรรูปเพื่อการส่งออก

2. แหล่งข้อมูลและข้อมูลที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูล ในเรื่องการผลิตลำไยจากเจ้าหน้าที่รัฐ สอดคล้องกับ อักษร วงศ์สง่า (2547, 62-65) พบว่า เกษตรกรทราบข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และในชุมชนของเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีสื่อมวลชน (ผู้นำเกษตรกร) หอกระจายข่าว ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร บางพื้นที่มีศูนย์ไอซีทีชุมชน (ICT ชุมชน) เป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ไม่เฉพาะแต่ด้านการเกษตรเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรใช้เป็นแหล่งหาข้อมูลที่สามารถเห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนสื่อในครอบครัวของเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นสื่อมวลชน (โทรทัศน์, วิทยุ) ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนและในครอบครัวเป็นช่องทางในการให้ความรู้แก่เกษตรกร และเข้าถึงเกษตรกรได้ทุกพื้นที่ ซึ่งการใช้สื่อมวลชนก็เป็นหนึ่งในวิธีการส่งเสริม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

การเกษตร ประกอบกับการกิจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบันที่เพิ่มมากขึ้น การนำช่องทางสื่อต่าง ๆ เหล่านี้มาปรับใช้จะช่วยทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมประสบผลสำเร็จต่องานที่ทำมากยิ่งขึ้น

3. ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการผลิตลำไย เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการผลิตลำไยอยู่ในระดับที่มาก มีเพียงบางประเด็นเท่านั้นที่เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ประเด็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเป้าหมายของการรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและแข่งขันกับภูมิภาคของโลก ชนิดของพืชที่ประเทศไทยขึ้นบัญชีไว้เป็นพืชที่ต้องปกป้อง (พืชที่มีความอ่อนไหวสูงหรือพืชที่มีความอ่อนไหว) โดยเกษตรกรยังคงเข้าใจว่าลำไยเป็นพืชที่ประเทศไทยขึ้นบัญชีไว้

3.2 ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไย เกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องช่วงเวลาที่เหมาะสมในการผลิตลำไยของไทยกับผลผลิตของประเทศจีน ซึ่งประเทศไทยผลผลิตจะออกก่อนประเทศจีนก่อน 1 เดือน ซึ่งถ้าหากเกษตรกรรับรู้ในเรื่องนี้จะทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตเพื่อให้ผลผลิตออกสู่ตลาดโลกในช่วงที่มีความต้องการผลผลิตสูง ราคาดี ไม่มีปัญหาเรื่องผลผลิตล้นตลาด

3.3 ประเด็นเกี่ยวกับการส่งออกลำไย เกษตรกรทราบว่าประเทศคู่ค้าของไทยคือประเทศจีน และประเทศคู่แข่งคือประเทศเวียดนาม แต่เกษตรกรบางส่วนก็ยังไม่รู้ว่าประเทศเวียดนามเป็นคู่แข่งเฉพาะลำไยอบแห้งเท่านั้น เกษตรกรจึงควรเร่งพัฒนาผลผลิตลำไยทั้งสดและแปรรูปเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น อีกประเด็นที่เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจค่อนข้างมากคือ ลำไยที่ส่งออกจะต้องมีความปลอดภัยทั้งจากศัตรูพืชและความเสียหายจากอุณหภูมิต่ำหรือสูงด้วย อันมีผลต่อคุณภาพของผลผลิตที่จะส่งออกอีกด้วย

4. การปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการอบรมโครงการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิตลำไยเพื่อการส่งออก จังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมเกษตรกรมีการปฏิบัติในระดับมาก ยังคงมีบางประเด็นที่เกษตรกรยังขาดการปฏิบัติน้อย เช่น การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานจริงตามแบบบันทึก มีเกษตรกรปฏิบัติไม่ถึงครึ่งหนึ่ง ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญต่อการรับรองแหล่งผลิตของผลผลิตที่จะส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ และเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่บ่งบอกถึงแหล่งที่มาของผลผลิต และประเด็นในการสำรวจตรวจนับแมลงศัตรูลำไยก่อนการใส่สารเคมี เกษตรกรก็ปฏิบัติกันน้อย โดยประเด็นนี้จะส่งผลถึงต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น หากเกษตรกรมีการปฏิบัติก็จะเป็นการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้อีกระดับหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นการรักษาสมดุลของศัตรูธรรมชาติของศัตรูลำไย เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยากในการตรวจนับแมลงก่อนการใส่สารเคมีรวมถึงเกษตรกรยังแยกแยะไม่ได้ถึงศัตรูธรรมชาติของศัตรูลำไย และศัตรูลำไย

ประเด็นการตรวจวิเคราะห์ดิน และการใส่ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดินที่เกษตรกรมีการปฏิบัติกันน้อย เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก เกษตรกรไม่ทราบขั้นตอน วิธีการในการนำดินไปตรวจวิเคราะห์ สถานที่รับวิเคราะห์ดินยังหาได้น้อย ใช้เวลานานกว่าจะได้ผลการวิเคราะห์ดิน และปุ๋ยที่มีจำหน่ายในท้องตลาดยังมีเฉพาะสูตรที่นิยมใช้กัน ถ้าหากเกษตรกรต้องการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเกษตรกรจะต้องทำการผสมปุ๋ยใช้เอง ซึ่งเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องนี้กันมาก และประเด็นการคำนวณปริมาณน้ำที่ลำไยต้องการใช้ในแต่ละวันต่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ต้น เกษตรกรปฏิบัติกันน้อยเนื่องจากเป็นวิธีที่ค่อนข้างยุ่งยากในการปฏิบัติ เกษตรกรจะใช้วิธีสังเกตจากดิน และสภาพแวดล้อมภายในสวนลำไยแทน ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกกว่า

5. การเตรียมความพร้อมของเกษตรกรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เกษตรกรได้ให้ระดับความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ในระดับมาก โดยได้ให้ความสำคัญกับการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ การผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัย การรวมกลุ่มกันของเกษตรกรเพื่อให้อำนาจต่อรองทางการค้า และพัฒนาความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพมาตรฐานตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ เป็นลำดับต้น ๆ เพราะเกษตรกรเห็นว่าเป็นประเด็นที่สามารถปฏิบัติได้ด้วยตัวเกษตรกรเองได้ แต่ประเด็นที่สำคัญแต่เกษตรกรยังให้ระดับความสำคัญน้อยได้แก่ การผลิตลำไยอินทรีย์ และการพัฒนาทางด้านภาษาต่างประเทศ เนื่องจากเกษตรกรยังคงเห็นว่าการผลิตลำไยอินทรีย์เป็นการผลิตที่ค่อนข้างยุ่งยากมีรายละเอียด มีข้อจำกัดในการผลิตเยอะ และผลผลิตต่อไร่ได้ต่ำกว่าการผลิตโดยทั่วไป และการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรเองเป็นการขายให้กับพ่อค้าและโรงงานในพื้นที่ซึ่งขั้นตอนการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวเกษตรกรไม่ได้ปฏิบัติเอง ไม่มีการพบปะกับพ่อค้าจากประเทศคู่ค้าโดยตรง เกษตรกรจึงยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศ แต่ถ้าอยู่ในภาวะบังคับเกษตรกรก็จะเห็นความสำคัญ

การเตรียมความพร้อมของเกษตรกรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น เกษตรกรได้ปฏิบัติในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน พยายามรวมกลุ่มกันเป็นสถาบันเกษตรกรเพื่อให้อำนาจในการเจรจาการค้า หาแนวทางลดต้นทุนการผลิต

สำหรับความสามารถในการเตรียมความพร้อมนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าสามารถปฏิบัติในประเด็นการเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาความรู้ พัฒนาประสิทธิภาพ หาแนวทางลดต้นทุนในการผลิต การใช้สารเคมีในระดับที่ปลอดภัย การติดตามข่าวสารและการพัฒนาทางด้านภาษาต่างประเทศ สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง มีเพียงการรวมกลุ่มของเกษตรกรเท่านั้นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม และการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิต เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่การผลิตน้อย หากมีการรวมกลุ่มกันก็จะเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับกลุ่มเกษตรกรได้เป็นอย่างดีทั้งในเรื่องของการหาปัจจัยการผลิตหรือการจำหน่ายผลผลิต

1.2 เกษตรกรควรทำการผลิตลำไยคุณภาพให้มีมาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ ผลิตตามระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน เพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับเกษตรกร รวมถึงการสร้างอัตลักษณ์ให้กับสินค้าของเกษตรกรเอง เพื่อสร้างแรงดึงดูดใจให้แก่ผู้บริโภค

1.3 เกษตรกรควรมีการเปลี่ยนระบบการผลิตจากการผลิตในฤดูเป็นการผลิตนอกฤดู เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาผลผลิตล้นตลาด ราคาตกต่ำ ซึ่งการผลิตลำไยนอกฤดูนอกจากเกษตรกรจะสามารถกำหนดช่วงเวลาในการออกสู่ตลาดของผลผลิตได้แล้ว เกษตรกรยังได้ผลผลิตที่มีคุณภาพอีกด้วย

1.4 เจ้าหน้าที่ของรัฐควรหาข้อมูล ความรู้ เรื่องเป้าหมายของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พืชที่ประเทศไทยขึ้นบัญชีเป็นพืชที่มีความอ่อนไหวสูง หรือพืชที่มีความอ่อนไหว (พืชในบัญชีปกป้อง)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

รวมไปถึงพืชที่มีโอกาสและศักยภาพในการแข่งขัน และวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในภาคการเกษตรหากเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว เพื่อที่จะได้เป็นแหล่งข้อมูลให้แก่เกษตรกรได้

1.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรให้ความสำคัญในกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดความสนใจเห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากเกษตรกรไม่มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ

1.6 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรใช้สื่อที่มีอยู่ในชุมชนได้แก่ สื่อบุคคล (ผู้นำเกษตรกร) หอกระจายข่าว ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและสื่อในครอบครัวของเกษตรกร ได้แก่ โทรศัพท์และวิทยุ ในการเผยแพร่ ถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ไปสู่เกษตรกรให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะสื่อต่าง ๆ เหล่านี้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย

1.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับนโยบายพัฒนาคุณภาพการผลิตลำไยของเกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันให้กับเกษตรกรทั้งเรื่องของการผลิต การตลาดและการส่งออก

2. ข้อเสนอแนะในวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยต่อการผลิตลำไยนอกฤดู เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตลำไยตามระบบการผลิตแบบดั้งเดิมที่เรียนรู้มาจากรบรรพบุรุษ การที่จะปรับเปลี่ยนระบบการผลิตของเกษตรกรควรจะทำการศึกษาก่อนว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการผลิตลำไยนอกฤดู

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการผลิตลำไยในฤดูและนอกฤดู ทั้งในด้านต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนที่ได้รับ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรในการเปลี่ยนระบบการผลิตลำไย

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระหว่างเกษตรกรที่มีการเตรียมความพร้อมและเกษตรกรที่ไม่มีการเตรียมความพร้อม หลังจากเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

2.4 ควรศึกษาเกี่ยวกับสื่อที่เหมาะสมกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดูและการผลิตลำไยคุณภาพให้เกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรต่อไป

2.5 ควรศึกษาสภาพความต้องการผลผลิตลำไยในตลาดโลก เกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลที่ได้มาใชวางแผนการผลิตเพื่อให้ผลผลิตออกมาในช่วงที่ตลาดมีความต้องการและไม่ก่อให้เกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ส่งผลให้เกษตรกรจำหน่ายได้ราคาดี

เอกสารอ้างอิง

- กฤตชนาภัก อุ่นเสรี (2554) *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC : ASEAN Economic Community* ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- จินดา ขลิบทอง (2545) “หน่วยที่ 3 แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร” ใน *เอกสารการสอนชุดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

เจลิศว บุรีภักดี,เจียบ ไทยยิ่ง,ภัทรามน จำปาเงิน,บุญเหลือ ศรีเหรียญ, ลือชา คำวินัยสถิต,มยุรี วัดแก้วและคนอื่น ๆ

(2545) *การวิจัยชุมชน* สำนักพิมพ์สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษากรุงเทพมหานคร

ชวลิต หุ่นแก้ว (2555) “การปรับตัวของเกษตรกรไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ทิศทางเกษตรไทย:ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจสังคมอาเซียน* วันที่ 24

กุมภาพันธ์ 2555 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ (2534) *การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติการ* สำนักพิมพ์พิชการพิมพ์กรุงเทพมหานคร

ธีระ วงศ์สมุทร (2555) บทสัมภาษณ์ “เตรียมความพร้อมภาคเกษตร 7 เรื่องหลักรับมือสู่ประชาคมอาเซียน” วันที่ 26 กรกฎาคม 2555 สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2555 จาก

http://www.thannews.th.com/index.php?option=com_content&view=article&id=133429&catid=176&Itemid=524

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2555) “การปรับตัวของเกษตรกรไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ทิศทางเกษตรไทย:ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจสังคมอาเซียน* วันที่ 24

กุมภาพันธ์ 2555 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นุจรินทร์ จังชัน (2548) “การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตลำไยของเกษตรกร ในพื้นที่โครงการปรับปรุงระบบชลประทานแม่ลาว ปี พ.ศ.2547” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536) *ส่งเสริมการเกษตร* กรุงเทพฯ โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

_____. (2547) “หน่วยที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารการส่งเสริมการเกษตร* หน้า 72 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

ปาริชาติ วลัยเสถียร,พระมหาสุทนต์ ออบุ่น,สหทัย วิเศษ,จันทนา เบญจทรัพย์และชลกาญจน์ อาชนันรี (2543)

กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กรุงเทพมหานคร.

พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ (2545) “หน่วยที่ 4 แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* หน้า 201 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร (2553 : 10) “หน่วยที่ 3 แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร” ใน *เอกสารการสอบชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร* หน้า 10 นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

พาวิน มะโนชัยและคณะ (2550) *การพัฒนารูปแบบของการตัดแต่งกิ่งและควบคุมทรงพุ่มให้ได้ลำไยต้นเดียวเพื่อลดต้นทุนการผลิต คณะผลิตกรรมการเกษตร* มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่

เพ็ญศรี เจริญวานิชและคณะ (2544) “การศึกษาเบื้องต้นสำหรับการกำหนดพันธุ์และตลาดลำไยส่งออก”

วารสารวิจัยมช. เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2544 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531) “การมีส่วนร่วมของประชาชน” *วารสารพัฒนาชุมชน* 27,24-30

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

- เมตต์ การุณจิต (2541) “การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล
 ในจังหวัดนครราชสีมา”วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534) *การพัฒนาชุมชน:จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร.สำนักพิมพ์บางกอกบลิ๊ก.
- วันทนีย์ ภูมิภักทราม และคณะ (2534) *วิเคราะห์เชิงปริมาณ พิมพ์ครั้งที่ 2* อรุณยา เทียนวัฒนา
- วิทย์ บัณฑิตกุล (2555) *รู้จักประชามหาอาเซียน* หนังสือชุด ประชาคมอาเซียน กรุงเทพฯ บริษัทสภาพรนิวส์
 จำกัด
- ศรีสุรางค์ ทินะกุล (2542) *การคิดและการตัดสินใจ* กรุงเทพมหานคร คเวฟ เอ็นดูเคชั่น
- ศิริกุล กลวิวัฒน์ (2546) “การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างไร” *วารสารพัฒนาชุมชน*, 42 , 19-21.
- สวัสดี กระรัตน์ (2546) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยของเกษตรกรกลุ่มปรับปรุง
 คุณภาพลำไย อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
 ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
- สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ (2555) “สถานการณ์การผลิตไม้ผล เชียงใหม่” กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการ
 ผลิต
- สำนักงานมาตรการทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2555) “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 (AEC) โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย” บทวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบต่อ
 ภาคอุตสาหกรรมไทยจากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
- สำนักเศรษฐกิจการเกษตร(2555) “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและผลกระทบต่อสินค้าเกษตรไทย” เอกสาร
 ประกอบการบรรยายการสัมมนา “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เกษตรกรไทยได้หรือ
 เสีย?” วันที่ 4 มีนาคม 2556
- อาทร วงศ์สง่า (2547) *สภาพการผลิตและการตลาดลำไย เกษตรกรในจังหวัดลำพูน ปี 2546* กรุงเทพมหานคร ม.
 ป.พ.
- Barrow, R. and Milburn, D. (1990) *IA Critical Dictionary of Educational Concepts*. 2nd ed. Newyork :
 Mc Graw-hill.
- Upoff, Esman, & Krishna (1998). *Reasons for success : Learning from instructive experiences in rural
 development*. West Hartford, CT: Kumarian Press.